

Dietní systém v KN (S - 51)

Účinnost od:	1.8.2022	Účinnost do:	-----
Rozsah působnosti:	Lékaři a NLZP (všeobecné sestry, zdravotničtí asistenti, porodní asistentky, nutriční terapeuti)		

Obsah

1	Účel a předmět	2
2	Zkratky	2
3	Související interní a externí dokumenty	2
4	Dietní systém v KN	2
4.1	Tabulkový přehled diet	3
4.2	Specifikace diet	4
4.3	Doplňková výživa	8
5	Přílohy	8
6	Zpracovatelský tým	8
7	Oponenti	9

Formální úpravu ověřil (SD): Ing. Nováčková	Vedoucí ZT: Iva Čumpelová	Ověřil (Garant dokumentu): Mgr. Veselá	Schválil: MUDr. J. Zeitháml
--	------------------------------	---	--------------------------------

1 Účel a předmět

Dietní systém určuje, jaké diety jsou v KN připravovány a specifikuje je.

2 Zkratky

KN Klatovská nemocnice, a. s.

3 Související interní a externí dokumenty

Vyhláška č. 55/2011 Sb., kterou se stanoví činnosti zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků, ve znění pozdějších předpisů

Akreditační standardy pro nemocnice: účinné od 1.1.2014. 3. vyd. David Marx, František Vlček. Praha: Tigis, 2013, 168 s. ISBN 978-80-87323-04-05. Dostupné z: <http://www.sakcr.cz/cz-main/dokumenty/akreditace/>; standardy 4.5., 5.5., 5.6., 5.7.

Klinická dietologie, Štěpán Svačina a kolektiv, Grada, 2008, ISBN 978-80-247-2256-6

Dietologie pro lékaře, farmaceuty, zdravotní sestry a nutriční terapeuty, Štěpán Svačina, Dana Müllerová, Alena Bretšnajdrová, Triton, 2013, ISBN 978-80-7387-699-9

Klinická výživa v současné praxi Urbánek, Urbánková, Marková, NCONZO Brno, 2010, ISBN 978-80-7013-525-9

Základy klinické výživy, Pavel Kohout, Eva Kotrlíková, Praha 2005, ISBN 80-86912-08-6

Vnitřní dokument Nutriční péče

4 Dietní systém v KN

Dietní systém vychází z doporučení odborných společností a nejnovějších poznatků z oblasti výživy. Dokument je specifický pro každé zdravotnické zařízení. Jeho vydání je garantováno ústavním dietologem. Dietní systém určuje, jaké diety jsou ve zdravotnickém zařízení připravovány, a specifikuje je. Bez dietního systému nelze ve zdravotnickém zařízení deklarovat zajištění péče o nemocné vyžadující dietní úpravu stravy. Jednotlivá zdravotnická zařízení jsou v plném rozsahu odpovědná mimo jiné i za výživu svých pacientů, a mají proto také plné právo upravovat a vytvářet dietní systémy podle potřeb svých klientů a možností daného zařízení. Je hodnoceno zejména to, zda daný systém odpovídá současným požadavkům na výživu nemocných, zda jsou splněna nutriční kritéria jednotlivých diet a zda odpovídají potřebě pacientů, kterým jsou podávány.

Dieta je soubor výživových opatření, jejichž uplatnění zlepší kompenzaci onemocnění, zmírní nebo odstraní obtíže nemocného (např. vyloučením zatěžujících potravin či jejich součástí). Nemocného je nutno dietou nejen léčit, ale i živit.

Formální úpravu ověřil (SD): Ing. Nováčková	Vedoucí ZT: Iva Čumpelová	Ověřil (Garant dokumentu): Mgr. Veselá	Schválil: MUDr. J. Zeithaml
--	------------------------------	---	--------------------------------

4.1 Tabulkový přehled diet

Kód diety	Název diety	Energie kJ	Energie kcal	B g	T g	S g
Základní diety						
2	šetřící	9500	2270	80	70	320
3	základní, racionální	9500	2270	80	70	320
4	s omezením tuku	9500	2270	80	55	360
5	šetřící bezzbytková	9500	2270	80	70	320
6	nízkobílkovinná	9500	2270	50	70	350
8	redukční	5300	1250	75	40	150
9	diabetická	7500	1800	90	70	200
9S	diabetická šetřící s omezením tuku	7100	1700	90	60	200
11	výživná	12000	2860	105	80	420
12	batolecí	5500	1300	45	40	190
13	dětská	9500	2270	80	70	320
Speciální diety						
0	bez stravy					
C	čajová					
B	bujon	1800	430	15	8	75
K	kaše	7500	1800	50	50	280
14	dětská ORL					
15	dětská šetřící	7200	1720	45	15	350
3P	porodnická	10800	2570	100	85	350
9/5	diabetická šetřící bezzbytková	7 500	1 800	90	70	200
9/6	diabetická nízkobílkovinná	7 200	1 720	50	80	200
VEG	vegetariánská	9500	2270	80	70	320
BL	bezlepková	9500	2270	80	70	320
BP	bezpurinová	9500	2270	80	70	320
FKU	při fenyketonurii					
V	výběrová					
R	rozepsaná					
4S	s přísným omezením tuků	7400	1750	45	10	370
OK	při vyšetření na okultní krvácení					
KO	před kolonoskopií					
KO 1	1 den před kolonoskopií					
NEV	nutriční enterální výživa	skladbu živin indikuje ošetřující lékař				
NEV D	nutriční enterální výživa dětská	skladbu živin indikuje ošetřující lékař				
Speciální dietní postupy						
B/4S	bujon zeleninový					
POL	polévka dietní					
POL/ORL	polévka dietní ORL					
K/4	kaše s omezením tuku					
K/4S	kaše s přísným omezením tuku					
K/9S	kaše diabetická šetřící s omezením tuku					
K/ORL	kaše ORL					
K/ORL/BR	kaše ORL bramborová					
K/BL	kaše bezlepková					
P2	při akutní pankreatitidě					

Formální úpravu ověřil (SD): Ing. Nováčková	Vedoucí ZT: Iva Čumpelová	Ověřil (Garant dokumentu): Mgr. Veselá	Schválil: MUDr. J. Zeithaml
--	------------------------------	---	--------------------------------

4.2 Specifikace diet

Základní diety

2 – šetřící

- **Nutriční hodnoty:** E – 9500 kJ (2270 kcal), B – 80g, T – 70g, S – 320g
- **Indikace:** u nemocných s poruchami trávicího traktu (gastritida, vředová choroba apod.), u nemocných v zátěžových stavech, kde je potřeba nenadýmavé a nedráždivé úpravy (infarkt myokardu, pooperační stavy, horečnaté stavy apod.)
- **Charakteristika:** strava je nenadýmavá, chemicky a mechanicky šetřící

3 – základní, racionální

- **Nutriční hodnoty:** E – 9500 kJ (2270 kcal), B – 80g, T – 70g, S – 320g
- **Indikace:** u dospělých pacientů a starších dětí, u kterých není třeba dietní omezení
- **Charakteristika:** racionální strava připravená podle zásad správné výživy

4 – s omezením tuku

- **Nutriční hodnoty:** E – 9500 kJ (2270 kcal), B – 80g, T – 55g, S – 360g
- **Indikace:** při onemocnění jater, slinivky a žlučníku (po odeznění akutního období (přechod z diety 4S) a u chronických onemocnění jater, slinivky a žlučníku)
- **Charakteristika:** strava je nenadýmavá, chemicky a mechanicky šetřící, má snížený obsah tuků

5 – šetřící bezsezbytková

- **Nutriční hodnoty:** E – 9500 kJ (2270 kcal), B – 80g, T – 70g, S – 320g
- **Indikace:** při onemocnění střev
- **Charakteristika:** strava je nenadýmavá, chemicky a mechanicky šetřící s omezením hrubé vlákniny

6 – nízkobílkovinná

- **Nutriční hodnoty:** E – 9500 kJ (2270 kcal), B – 50g, T – 70g, S – 350g
- **Indikace:** při onemocnění ledvin
- **Charakteristika:** strava je bez ostrých, kořeněných jídel, jsou omezeny bílkoviny.

8 – redukční

- **Nutriční hodnoty:** E – 5300 kJ (1250 kcal), B – 75g, T – 40g, S – 150g
- **Indikace:** u pacientů s obezitou
- **Charakteristika:** ve stravě jsou omezené dávky potravin, sacharidy a tuky

9 – diabetická

- **Nutriční hodnoty:** E – 7500 kJ (1800 kcal), B – 90g, T – 70g, S – 200g
- **Indikace:** pro pacienty s diabetes mellitus
- **Charakteristika:** zajišťuje nižší a rovnoměrný příjem sacharidů, je připravována bez dietních omezení, se zastoupením živin podle typu zvolené diabetické diety (120 g a 150 g - redukční, 200 g, 250 g, 300 g sacharidů) – viz. Tabulka složení diabetické diety
- pokud není u diety uvedeno množství sacharidů, je v KN podávána dieta s obsahem **200 g sacharidů**

Formální úpravu ověřil (SD): Ing. Nováčková	Vedoucí ZT: Iva Čumpelová	Ověřil (Garant dokumentu): Mgr. Veselá	Schválil: MUDr. J. Zeithaml
--	------------------------------	---	--------------------------------

9S – diabetická šetřící s omezením tuku

- **Nutriční hodnoty:** E – 7100 kJ (1700 kcal), B – 90g, T – 60g, S – 200g
- **Indikace:** pro pacienty s diabetes mellitus a onemocněním trávicího traktu
- **Charakteristika:** strava je chemicky a mechanicky šetřící, odpovídá zásadám diety diabetické i diety s omezením tuku

9/5 – diabetická šetřící bezzbytková

- **Nutriční hodnoty:** E - 7500 kJ (1800 kcal), B - 90g, T - 70g, S - 200g
- **Indikace:** pro pacienty s diabetes mellitus a onemocněním střev
- **Charakteristika:** strava odpovídá zásadám diabetické diety, je nenadýmavá, chemicky a mechanicky šetřící, s omezením hrubé vlákniny

9/6 – diabetická nízkobílkovinná

- **Nutriční hodnoty:** E - 7200 kJ (1720 kcal), B - 50g, T - 80g, S - 200g
- **Indikace:** pro pacienty s diabetes mellitus a onemocněním ledvin
- **Charakteristika:** strava odpovídá zásadám diabetické diety, bez ostrých, kořeněných jídel, jsou omezeny bílkoviny

11 – výživná

- **Nutriční hodnoty:** E – 12000 kJ (2860 kcal), B – 105g, T – 80g, S – 420g
- **Indikace:** u pacientů s vyšší nutriční potřebou (malnutrice, některá onkologická onemocnění apod.)
- **Charakteristika:** racionální strava, přidané svačiny a 2. večeře

12 – batolecí

- **Nutriční hodnoty:** E – 5500 kJ (1300 kcal), B – 45g, T – 40g, S – 190g
- **Indikace:** u dětí od 1,5 do 3 let, pokud nepotřebují zvláštní dietu
- **Charakteristika:** strava je lehce stravitelná, měkká, nenáročná na kousání (maso se podává mleté), s vyloučením ostrých jídel, obsahuje více mléčných výrobků

13 – dětská

- **Nutriční hodnoty:** E – 9500 kJ (2270 kcal), B – 80g, T – 70g, S – 320g
- **Indikace:** u dětí od 3 do 15 let, pokud nepotřebují zvláštní dietu
- **Charakteristika:** racionální strava bez ostrých jídel s dostatkem mléčných výrobků

Speciální diety

O – bez stravy

- **Indikace:** u nemocných s nemožností příjmu per os
- **Charakteristika:** nic per os

C – čajová

- **Indikace:** u nemocných s nemožností příjmu stravy
- **Charakteristika:** podává se pouze hořký nebo sladký čaj

B – bujon

- **Nutriční hodnoty:** E – 1800 kJ (430 kcal), B – 15g, T – 8g, S – 75g
- **Indikace:** na přechodnou dobu, např. po operacích trávicího ústrojí, dutiny ústní apod.
- **Charakteristika:** dieta je nutričně karetní, podávají se pouze tekutiny – čaj, bílá káva, kakao, bujon (vývar)

K – kaše

- **Nutriční hodnoty:** E – 7500 kJ (1800 kcal), B – 50g, T – 50g, S – 280g

Formální úpravu ověřil (SD): Ing. Nováčková	Vedoucí ZT: Iva Čumpelová	Ověřil (Garant dokumentu): Mgr. Veselá	Schválil: MUDr. J. Zeithaml
--	------------------------------	---	--------------------------------

- **Indikace:** při přechodu na plnohodnotnou stravu
- **Charakteristika:** dieta je nutričně karenční, podává se na snídani a svačinu čaj, káva nebo kakao, bílé pečivo a jogurt nebo šlehaný tvaroh, na oběd dietní polévka a bramborová kaše a na večeři krupicová kaše

14 – dětská ORL

- **Indikace:** je určena dětem po odstranění nosních a zkrácení krčních mandlí
- **Charakteristika:** tato dieta se podává druhý den po výkonu, podává se pouze snídaně (mléčné výrobky a jemné pečivo)

15 – dětská šetřící

- **Nutriční hodnoty:** E – 7200 kJ (1720 kcal), B – 45g, T – 15g, S – 350g
- **Indikace:** např. při průjemových onemocněních
- **Charakteristika:** podává se pouze čaj, rohlíky, dietní polévka, bramborová a rýžová kaše, přesnídávka, banán apod.

3P – porodnická

- **Nutriční hodnoty:** E – 10800 kJ (2570 kcal), B – 100g, T – 85g, S – 350g
- **Indikace:** pro kojící matky
- **Charakteristika:** nenadýmavá racionální strava, přidané svačiny a 2. večeře

VEG – vegetariánská

- **Nutriční hodnoty:** E – 9500 kJ (2270 kcal), B – 80g, T – 70g, S – 320g
- **Indikace:** u pacientů odmítajících maso
- **Charakteristika:** strava neobsahuje maso, masné výrobky a uzeniny

BL – bezlepková

- **Nutriční hodnoty:** E – 9500 kJ (2270 kcal), B – 80g, T – 70g, S – 320g
- **Indikace:** při nesnášenlivosti lepku
- **Charakteristika:** vylučují se potraviny s obsahem lepku

BP – bezpurinová

- **Nutriční hodnoty:** E – 9500 kJ (2270 kcal), B – 80g, T – 70g, S – 320g
- **Indikace:** při dně
- **Charakteristika:** omezují se potraviny s vysokým obsahem purinových látek

FKU – při fenylketonurii

- **Indikace:** při fenylketonurii

V – výběrová

- **Indikace:** u pacientů v těžkých stavech
- **Charakteristika:** nemocný si vybírá jídlo podle své chuti z celodenního jídelního lístku, případně podle individuální potřeby plníme jeho přání

R – rozepsaná

- **Indikace:** u pacientů se specifickými požadavky na stravu
- **Charakteristika:** strava se připravuje individuálně na základě požadavku lékaře dle zdravotního omezení pacienta

4S – s přísným omezením tuku

- **Nutriční hodnoty:** E – 7400 kJ (1750 kcal), B – 45g, T – 10g, S – 370g
- **Indikace:** při akutních stavech onemocnění žlučníku, jater, slinivky břišní
- **Charakteristika:** dieta je nutričně karenční, podává se pouze velmi krátkou dobu (velmi nízký obsah bílkovin, přísné omezení tuku, omezený výběr potravin), strava je chemicky a mechanicky šetřící

Formální úpravu ověřil (SD): Ing. Nováčková	Vedoucí ZT: Iva Čumpelová	Ověřil (Garant dokumentu): Mgr. Veselá	Schválil: MUDr. J. Zeithaml
--	------------------------------	---	--------------------------------

OK – při vyšetření na okultní krvácení

- **Indikace:** při vyšetření na okultní krvácení
- **Charakteristika:** strava je bez potravin ovlivňující barvu stolice (maso, zelenina apod.)

KO – před kolonoskopií

- **Indikace:** před vyšetřením střev (kolonoskopií)
- **Charakteristika:** podává se bezezbytková strava

KO 1 – den před kolonoskopií

- **Indikace:** den před vyšetřením střev (kolonoskopií)
- **Charakteristika:** podává se lehce stravitelná snídaně, na oběd plátek masa s bílým pečivem, bez večeře

NEV – nutriční enterální výživa

- **Nutriční hodnoty:** potřebu živin indikuje lékař dle potřeby ve spolupráci s nutričním terapeutem
- **Indikace:** pro pacienty od 6 let (event. od 3 let)
- **Charakteristika:** firemně připravovaná strava podávaná zpravidla sondou, [zajištěna prostřednictvím lékárny KN](#)

NEV D – nutriční enterální výživa dětská

- **Nutriční hodnoty:** potřebu živin indikuje lékař dle potřeby ve spolupráci s nutričním terapeutem
- **Indikace:** pro pacienty od 1 roku do 6 let
- **Charakteristika:** firemně připravovaná strava podávaná zpravidla sondou, [zajištěna prostřednictvím lékárny KN](#)

Speciální dietní postupy

B/4S – bujon zeleninový

- podává se pouze čaj a zeleninový bujon (vývar z kořenové zeleniny), dieta je nutričně karečnická

POL – polévka dietní

- podává se polévka dietní

POL/ORL – polévka dietní ORL

- podává se polévka dietní cezená

K/4 – kaše s omezením tuku

- podává se kaše bramborová nemaštěná

K/4S – kaše s přísným omezením tuku

- podává se kaše bramborová z vody nemaštěná

K/9S – kaše diabetická šetřící s omezením tuku

- podává se kaše bramborová nemaštěná

K/ORL – kaše ORL

- podává se kaše bramborová a krupicová nemaštěná

Formální úpravu ověřil (SD): Ing. Nováčková	Vedoucí ZT: Iva Čumpelová	Ověřil (Garant dokumentu): Mgr. Veselá	Schválil: MUDr. J. Zeithaml
--	------------------------------	---	--------------------------------

K/ORL/BR – kaše ORL bramborová

- podává se kaše bramborová nemaštěná

K/BL – kaše bezlepková

- podává se kaše bramborová a rýžová maštěná

P2 – při akutní pankreatitidě

- podává se pouze čaj, suchary, lisovaná polévka

Ostatní postupy

PROP – propustka

- *bez stravy, pacient na propustce*

BAL – balíček

- náhradní strava na cestu a po operačních výkonech

PD – placený doprovod

Uvedené diety je možné podávat v úpravě

ML	mleté (maso je rozemleté, přílohy jsou zachovány)
KAŠ	kašovitě (maso upravené do kašovitě formy, příloha – bramborová <i>a jiné</i> kaše)
N	neslané
P	porodnické
D	dětské
BLAKT	bezlaktózové
.../9	diabetické

V případě potřeby lékař ordinuje **individuální dietu**, kdy u těchto nových nebo málo obvyklých diet dohodne s nutriční terapeutkou bližší postup.

4.3 Doplnková výživa

Výživu pacientů můžeme podpořit též dle individuální ordinace ošetřujícího lékaře podáváním různých **orálních nutričních doplňků (ONS – orální nutriční suplementa)** formou sippingu a **modulárních dietetik (nahrazují jednotlivé živiny – B, S)**.

K rychlejší a účinnější realimentaci může ošetřující lékař předepsat **mimořádný přídavek**, který spolu s předepsanou dietou zapisuje denně nemocnému do chorobopisu. Činí tak i v případě, že nenastala změna.

Za předepsání diety včetně mimořádného přídatku odpovídá ošetřující lékař.

5 Přílohy

Tabulka složení diabetické diety

6 Zpracovatelský tým

Iva Čumpelová, Jaroslava Kopová

Formální úpravu ověřil (SD): Ing. Nováčková	Vedoucí ZT: Iva Čumpelová	Ověřil (Garant dokumentu): Mgr. Veselá	Schválil: MUDr. J. Zeithaml
--	------------------------------	---	--------------------------------

7 Oponenti

Mgr. Vladislava Veselá

Formální úpravu ověřil (SD): Ing. Nováčková	Vedoucí ZT: Iva Čumpelová	Ověřil (Garant dokumentu): Mgr. Veselá	Schválil: MUDr. J. Zeithaml
--	------------------------------	---	--------------------------------

Tabulka složení diabetické diety

Typ diety	Energie kJ	Energie kcal	B g	T g	S g
9/120 redukční	4600	1100	70	40	120
9/150 redukční	6000	1400	80	50	150
9/200	7500	1800	90	70	200
9/250	8800	2100	95	80	250
9/300	10000	2400	100	90	300

Formální úpravu ověřil (SD): Ing. Nováčková	Vedoucí ZT: Iva Čumpelová	Ověřil (Garant dokumentu): Mgr. Veselá	Schválil: MUDr. J. Zeithaml
--	------------------------------	---	--------------------------------